

CZU 338 (478-22)

EVOLUȚIA SPAȚIULUI RURAL AL REPUBLICII MOLDOVA PRIN PRISMA INDICATORILOR ECONOMICI

VERONICA PRISĂCARU

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Abstract. The main objective of this paper is the investigation of the Moldavian rural space development through the economic parameters. There were used statistical data for the period 2003-2009. The evolution of economic indicators was characterized and some of the most important problems of the rural space were highlighted.

Key words: Development, Economic indicators, Economic parameters, Rural space, Statistical data.

INTRODUCERE

Reformele care au avut loc în Republica Moldova au lăsat amprente asupra tuturor sferelor și domeniilor de activitate și au marcat esențial chiar și stilul de viață și sistemul de valori umane. Incontestabil, se cer studii multiple și multilaterale pentru a pune în evidență mutațiile care s-au produs, precum și consecințele acestora. Astfel, cercetarea spațiului rural presupune estimarea schimbărilor care au loc în cadrul acestuia, atât sub aspect cantitativ, cât și calitativ. Pentru evaluarea acestora se propun anumite criterii, și anume: fizico-geografice, de echipare tehnică a localităților rurale, demografice, economice, sociale, de locuire, ecologice (L. Palucica et al., 2005). Din criteriile înaintate, cele economice permit relevarea unor parametri cantitativi și calitativi în dezvoltarea spațiului rural care au implicații majore în exercitarea eficace de către acesta a funcției sale de bază.

MATERIAL ȘI METODĂ

Investigația a vizat elucidarea abordărilor conceptuale a spațiului și comunității rurale, precum și studiul evoluției spațiului rural al Republicii Moldova prin prisma următoarelor criterii economice: suprafața de teren agricol/locuitor; suprafața forestieră/locuitor; populația activă ocupată la 1000 de locuitori; populația activă ocupată la 100 ha teren agricol; productivitatea muncii pe o persoană ocupată în agricultură (ca raport între producția globală agricolă și populația ocupată în agricultură); PIB (Produs Intern Brut) creat de o persoană ocupată în agricultură (ca raport între PIB în agricultură și numărul de persoane ocupate în agricultură).

Pentru determinarea și analiza indicatorilor enumerați s-au utilizat datele Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova care relevă evoluția resurselor umane ale spațiului rural, a terenurilor agricole și suprafețelor forestiere, precum și a producției agricole globale și produsului intern brut obținut în agricultură (Biroul Național de Statistică al R.M., 2010).

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Termenul de spațiu rural cunoaște abordări multiple. Astfel, în Franța acesta este considerat teritoriul unde predomină producția agricolă. În Belgia se consideră că spațiul rural reprezintă teritoriul cultivat de om și având un anumit gen de peisaj. În Germania sunt referite la spațiile rurale toate spațiile ce se găsesc în afara zonelor de mare densitate, iar în SUA criteriul de bază pentru referire la spațiul rural îl constituie ponderea populației agricole.

Conform definiției agricole date de Recomandarea nr. 1296/1996 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei cu privire la Carta Europeană a Spațiului Rural, spațiul rural cuprinde o zonă interioară sau de coastă ce include satele și orașele mici, în care majoritatea părții terenului este utilizat pentru:

- a) agricultură, silvicultură, acvacultură și pescuit;
- b) activitățile economice și culturale ale locuitorilor acestor zone;
- c) amenajărilor de zone neurbane pentru timpul liber și distracții (sau de rezervații naturale);
- d) alte folosințe (cu excepția celor de locuit) (M. Berca, 2003).

Spațiul rural are implicațiile sale majore în dezvoltarea întregii societăți, implicații argumentate nu doar prin suprafețe extinse și concentrarea unui număr mare al populației (cum este și în Republica Moldova), dar și prin esența sa socială care rezidă, în primul rând, din sistemul de relații ce persistă

între oameni și calitatea acestora. Ideea o desprindem și din definiția dată comunităților rurale de Tönnies: “Comunitățile rurale reprezintă cele mai durabile, mai pure și mai originale forme de viață (spre deosebire de acestea, societatea este tranzitorie, superficială); în cadrul lor relațiile dintre oameni sunt mai puternice, mai vii, făcând din comunități un organism viu (pe când societatea este un agregat mecanic)” (L. Palucica et al., 2005).

Particularitățile comunității rurale le regăsim și în alte abordări. Astfel, Giacobbi și Roux definesc satul ca o microsocietate, iar printre caracteristicile de bază ale acestuia menționează relațiile de intercunoaștere, prietenie, marcate de obiceiuri și ritualuri, precum și stabilirea relațiilor sociale și percepția unei identități comunitare (L. Palucica et al., 2005).

În temeiul celor relatate, deducem asupra tangențelor care le are evoluția spațiului rural cu evoluția de ansamblu a unei țări.

Fără a diminua semnificația celorlalte criterii de estimare a evoluției spațiului rural, se analizează în continuare dinamica indicatorilor economici prin care se prezintă anumite aspecte cantitative și calitative ale dezvoltării spațiului rural al Republicii Moldova în perioada 2003-2009 (tab. 1).

Tabelul 1

Dinamica indicatorilor economici ai spațiului rural al Republicii Moldova în perioada 2003-2009

Indicatorii	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
A	1	2	3	4	5	6	7
Suprafața de teren agricol/locuitor, ha	0,91	0,92	0,92	0,93	0,94	0,95	0,96
Suprafața forestieră/locuitor, ha	0,19	0,20	0,20	0,21	0,21	0,21	0,22
Populația activă ocupată la 1000 de locuitori, pers.	362,90	350,93	350,73	328,48	332,18	329,96	304,15
Populația activă ocupată la 100 ha teren agricol, pers.	39,70	38,29	38,16	35,28	35,30	34,86	31,68
Productivitatea muncii a unei persoane ocupată în agricultură, lei	17461,23	23079,36	23095,34	29068,01	23062,35	32031,62	33711,08
PIB creat de o persoană ocupată în agricultură, lei	8658,66	10542,21	11467,41	15343,60	13000,00	14203,08	15080,84

Din datele tabelului 1 constatăm că în perioada analizată nu s-au produs schimbări esențiale în suprafața de teren agricol pe cap de locuitor. Suprafața forestieră pe cap de locuitor are o tendință stabilă de majorare. Totodată, constatăm o descreștere în dinamică a indicatorilor “populația activă ocupată la 1000 de locuitori” și “populația activă ocupată la 100 ha teren agricol” și creșterea continuă a indicatorilor: “productivitatea muncii unei persoane ocupată în agricultură” și “PIB creat de o persoană ocupată în agricultură”. Deoarece ultimii doi indicatori exprimă rezultatul mobilizării resurselor în activitatea economică, aparent s-ar putea deduce asupra unei situații favorabile în domeniul respectiv. Totuși, pentru a putea face o apreciere mai obiectivă a evoluției indicatorilor analizați, este necesar un studiu mai detaliat a factorilor care le determină mărimea: producția agricolă globală, PIB obținut în agricultură și numărul de persoane ocupate în agricultură (tab. 2).

Tabelul 2

Analiza comparativă a ritmului de creștere a populației ocupate în agricultură, producției agricole globale și produsului intern brut în Republica Moldova în perioada 2003-2009

Indicatorii	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
A	1	2	3	4	5	6	7
Ritmul de creștere a populației ocupate în agricultură, %	x	91,42	100,7	78,58	96,92	95,11	85,86
Ritmul de creștere a producției agricole globale, %	x	120,84	100,8	98,91	76,90	132,10	90,36
Ritmul de creștere a PIB obținut în agricultură, %	x	111,31	109,6	105,15	82,12	103,91	91,17

Din datele tabelului 2 deducem asupra unor tendințe accentuate de reducere a populației ocupate în activitățile agricole. Producția agricolă globală, însă, și produsul intern brut evoluează fluctuant, iar în perioada 2008-2009 se impun prin reducere continuă. Acest fapt poate fi lesne sesizat și prin examinarea figurilor 1 și 2.

Astfel, fiind evaluate corelativ tendințele evolutive ale populației ocupate în agricultură, producției agricole globale și produsului intern brut obținut în agricultură, constatăm existența unor rezerve esențiale de optimizare a folosirii resurselor spațiului rural al Republicii Moldova.

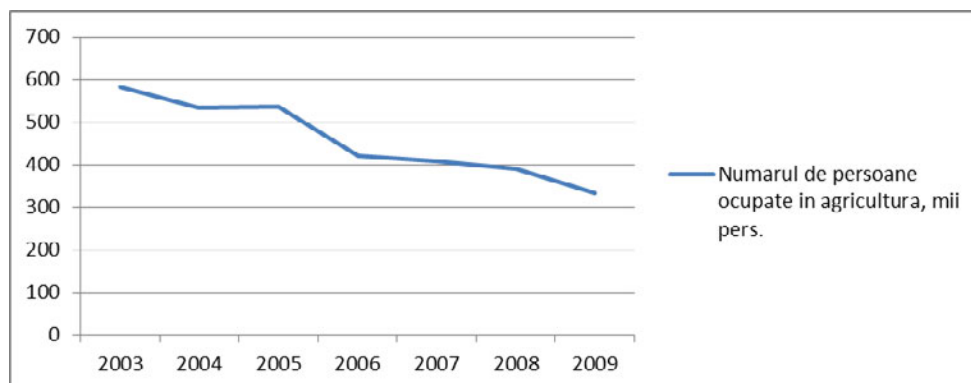

Figura 1. Evoluția numărului de persoane ocupate în agricultură în Republica Moldova în perioada 2003-2009

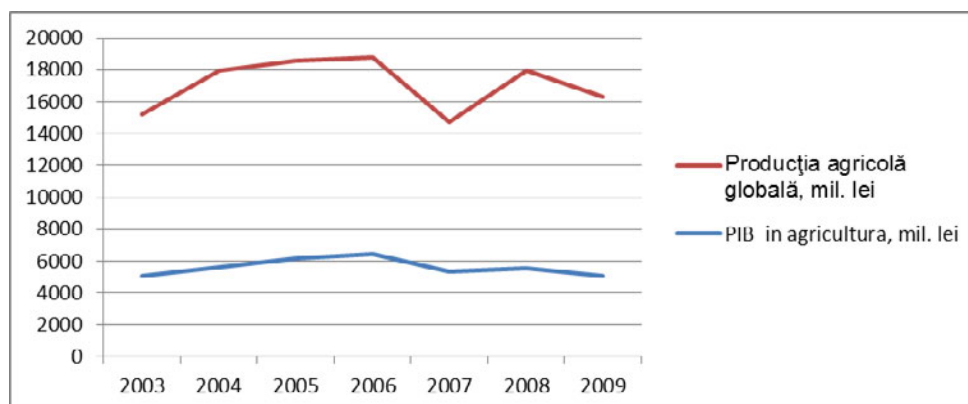

Figura 2. Evoluția producției agricole globale și PIB-ului obținut în agricultura Republicii Moldova în perioada 2003-2009

CONCLUZII

În rezultatul studierii indicatorilor economici prin care se estimează dezvoltarea spațiului rural al Republicii Moldova, s-au constatat următoarele: deși are loc o creștere în dinamică a indicatorilor calitativi, care exprimă nivelul de gestionare a resurselor spațiului rural, aceasta nu denotă o situație favorabilă la capitolul dat, concluzia respectivă fiind argumentată prin ritmul înalt de reducere a populației ocupate în agricultură și evoluția fluctuantă a indicatorilor: “producția agricolă globală” și “PIB creat în agricultură” în perioada analizată. În acest temei, este incontestabilă necesitatea unor pârghii orientate la reducerea exodului forței de muncă din sectorul agrar, precum și la o mai bună gestionare a celorlalte resurse implicate în activitățile specifice spațiului rural.

BIBLIOGRAFIE

1. Berca, M. Ingineria și managementul resurselor pentru dezvoltarea rurală. București: Ceres, 2003, 192 p.
2. Palucica, L., Palucica, M. Resursele umane și pregătirea forței de muncă din mediul rural. Timișoara: Orizonturi universitare, 2005, 315 p.
3. Anuarul statistic al Republicii Moldova, 2010. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, Chișinău, 2010.

Data prezentării articolului - 13.05.2011